

N:o 14.

Ank. till Riksd. Kansli den 4 Febr. 1875, kl. 3 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, med förslag till förordning angående ändring i Strafflagens stadganden om ansvar för skogsåverkan; Gifven Stockholms Slott den 22 Januari 1875.

Sedan Riksdagen i skrifvelse den 20 Maj 1874 anmält, att den för sin del beslutat en författning om förändrad lydelse af 1, 2 och 16 §§ i 20 kapitlet samt 2, 3, 4, 5, 6 och 7 §§ i 24 kapitlet strafflagen, har Kongl. Maj:t, på skäl som uti särskild skrifvelse blifvit Riksdagen meddelade, förklarar berörda författningsförslag icke kunna af Kongl. Maj:t bifallas, men då Riksdagens omförmälda beslut synes ådagalägga, att tiden är inne för en länge ifrågasatt och påyrkad lagförändring i det af Riksdagen angifna hufvudsyftet med dess förslag, eller att skogsåverkan, då den är af svårare art, men icke eljest, förklaras vara tjufnad, vill Kongl. Maj:t, efter att hafva inhemtat Statsrådets och Högsta Domstolens i bilagda protokoll intagna yttrande i ämnet, härmed enligt 87 § Regeringsformen framställa till Riksdagens antagande följande förslag till förordning:

»Häri genom förordnas, att 1, 2 och 16 §§ i 20 kapitlet samt 3 och 4 §§ i 24 kapitlet strafflagen skola erhålla följande förändrade lydelse:

20 kapitlet.

§ 1. Hvar, som stjal gods eller penningar öfver femton riksdaler, dömes, för stöld, till straffarbete i högst sex månader, der ej annorledes här nedan stadgadt är.

Går värdet ej öfver femton riksdaler, och är gärningen ej utmärkt med sådan omständighet, att den ändock, efter ty i 7, 10 eller 12 § sägs,

för stöld anses skall, då kallas den snatteri; och vare straffet derå böter, högst ett hundra riksdaler, eller fängelse i högst sex månader.

§ 2. Den, som å skog eller mark, deri han ej eger del eller den han ej innehafver eller eger rätt att nyttja, olofligen faller träd, i uppsåt att trädet eller något deraf sig eller annan tillegna, eller, i sådant uppsåt, olofligen tager, af växande träd, ris, gren, näfver, bark, löf, bast, ollon eller nötter; varde, ändå att han det icke bortfört, straffad såsom för stöld, der värdet går öfver femton riksdaler. Går det ej öfver femton riksdaler, vare lag, som i 24 kapitlet sägs.

§ 16. Den, som, med vetskap om den olofliga åtkomsten, emottagit, dolt, köpt eller föryttrat något af hvad stulet är, eller besörjt omarbetning eller förändring deraf, skall med afseende å värdet af det, hvarmed han dylik brottslig befattning tagit, straffas för stöld eller snatteri efter 1 §; vare ock lag som i 10 eller 11 § sägs, der han förut stöld, snatteri, inbrott, rån eller försök dertill begått.

Ej må hvad nu stadgadt är tillämpas för delaktighet i brott efter 2 §, då värdet af det, hvarmed brottslig befattning tagits, ej går öfver femton riksdaler.

24 kapitlet.

§ 3. Fäller, syrer eller bläcker man olofligen träd å annans skog eller mark, i uppsåt att trädet eller något deraf sig eller annan tillegna, eller tager olofligen der växande gräs, torf eller, af växande träd, ris, gren, näfver, bark, löf, bast, ollon eller nötter; varde, ehvad han det bortfört eller ej, straffad för åverkan, der ej efter 20 kapitlet gerningen skall annorledes anses; och vare straffet böter, högst ett tusen riksdaler, eller fängelse i högst sex månader. Äro omständigheterna synnerligen försvårande: då må till straffarbete i högst ett år dömas.

§ 4. Tager man olofligen vindfälle eller annat sådant, som ej till bruk upphugget eller beredt är: straffes med böter eller fängelse i högst sex månader.»

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

O S C A R.

Eduard Carleson.

Utdrag af Protokollet öfver Justitie-departements-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den 4 December 1874,

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern *Carleson*,
Hans Excellens Herr Statsministern för utrikes ärendena *Björnstjerna*,
Statsråden: *Berg*,
 Friherre *Leijonhufvud*,
 Wennerberg,
 Bergström,
 Friherre *Alströmer*,
 Weidenhielm,
 Lovén,
 Friherre *Åkerhielm*.

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern yttrade:

»Med den tillåtelse, som i sammanhang med Kongl. Maj:ts beslut i anledning af Riksdagens underdåniga skrifvelse angående ändring i allmänna lagens stadganden om skogsåverkan blifvit mig lemnad, får jag härmed underställa Eders Kongl. Maj:t ett med Lagbyrån uppgjort förslag till nämnda lagstadgandes ändring i det af Riksdagen för dess del godkända syftet, att skogsåverkan, då den är af svårare art, men icke eljest, förklaras vara tjufnad. Med afseende å det af Riksdagen tillkännagifna behovet af skärpt ansvar för tillgreppet af icke torra vindfällan, och då Riksdagen föreslagit, att sådant tillgrepp till värde öfver en riksdaler skulle bestraffas såsom stöld eller snatteri och i annat fall såsom åverkan, men jag delar Högsta Domstolens åsigt, att skilnaden mellan torra och icke torra vindfällan är såsom objektiv bestämning för mycket osäker och sväfvande att kunna i lag upptagas såsom skilnad mellan olika

brott, af hvilka dessutom det ena, men icke det andra, skulle medföra vanfrejd, har strafflatituden för de i gällande Strafflags 24 kapitel 4 § omförmälda förbrytelser blifvit i förevarande lagförslag vidgad; men för öfrigt har, med fasthållande af hufvudsyftet, alla deraf oberoende frågor blifvit från förslaget skilda och derigenom åt formen af detsamma beredd största möjliga enkelhet.

Jag hemställer i underdånighet att, för aflåtande till Riksdagen af nådig proposition i ämnet, Eders Kongl. Maj:t tacktes förordna, att Högsta Domstolens yttrande öfver förslaget skall, jemlikt 87 § Regeringsformen, infordras».

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern uppläste härefter ifrågasvarande förslag, hvilket var af följande lydelse:

Hvad Hans Excellens Herr Justitie-statsministern, på sätt ofvan förmäles, hemställt, behagade, på tillstyrkan af Statsrådets öfrige ledamöter, Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ex protocollo

Th. Wilh. Malm.

Utdrag af särskildt protokoll öfver ett justitieärende, hållet i Kongl. Maj:ts Högsta Domstol onsdagen den 13 Januari 1875.

Första rummet.

Närvarande:

Justitieråden: *Södergren,*
Cramér,
Naumann,
Olivecrona,
Huss,
Lindhagen,
Svedelius,

Sedan, i enlighet med Högsta Domstolens den 10 December sistlidet år fattade beslut vid föredragning af det genom Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 4 i samma månad till Högsta Domstolens utlåtande jemlikt 87 § Regeringsförmen öfverlemnade förslag till Förordning angående ändring i strafflagens stadganden om ansvar för skogsåverkan, handlingarne i detta ärende mellan Högsta Domstolens ofvan antecknade ledamöter till närmare granskning cirkulerat; så företogs nu ärendet till slutlig behandling; varande lagförslaget af denna lydelse:

»Förslag till förordning angående ändring i strafflagens stadganden om ansvar för skogsåverkan.

Härigenom förordnas, att 1, 2 och 11 §§ i 20 Kap. samt 3 och 4 §§ i 24 Kap. strafflagen skola erhålla följande förändrade lydelse:

20 Kap.

§ 1. Hvar, som stjälar gods eller penningar öfver femton riksdaler, dömes, för stöld, till straffarbete i högst sex månader, der ej annorledes här nedan stadgadt är.

Går värdet ej öfver femton riksdaler, och är gerningen ej utmärkt med sådan omständighet, att den ändock, efter ty i 7, 10 eller 12 § sägs, för stöld anses skall: då kallas den snatteri; och vare straffet derå böter, högst ett hundra riksdaler, eller fängelse i högst sex månader.

§ 2. Den som å skog eller mark, deri han ej eger del eller den han ej innehafver eller eger rätt att nyttja, olofligen fäller träd, i uppsåt att trädet eller något deraf sig eller annan tilllegna eller, i sådant uppsåt, olofligen tager, af växande träd, ris, gren, näfver, bark, löf, bast, ollon eller nötter; varde, ändå att han det icke bortfört, straffad såsom för stöld, der värdet går öfver femton riksdaler.

§ 16. Den som, med vetskap om den olofliga åtkomsten, emottagit, dolt, köpt eller föryttrat något af hvad stulet är, eller besörjt omarbetning eller förändring deraf, skall, med afseende å värdet af det hvarmed han dylik brottslig befattning tagit, straffas för stöld eller snatteri efter 1 §; vare ock lag som i 10 eller 11 § sägs, der han förut stöld, snatteri, inbrott, rån eller försök dertill begått.

24 Kap.

§ 3. Fäller, syrer eller bläcker man olofligen träd å annans skog eller mark, i uppsåt att trädet eller något deraf sig eller annan tilllegna, eller tager olofligen der växande gräs, torf, eller, af växande träd, ris, gren, näfver, bark, löf, bast, ollon eller nötter, varde, ehvad han det bortfört eller ej, straffad för åverkan, der ej efter 20 Kap. gerningen skall såsom stöld eller snatteri anses; och vare straffet böter, högst ett tusen riksdaler, eller fängelse i högst sex månader. Äro omständigheterna synnerligen försvärande: då må till straffarbete i högst ett år dömas.

§ 4. Tager man olofligen vindfälle eller ris, gren eller annat sådant, som ej till bruk upphugget eller beredt är: straffes med böter eller fängelse i högst sex månader.

Justitierådet Lindhagen anförde: Vid föredragning af Riksdagens vid sist förflutna riksmöte beslutade förslag till författning i ämnet yttrade jag bland annat: »I ett land så uppfyllt af skogar, som Sverige fordom var, rotfäste sig lätt den föreställningen, att skogen, som var långt mer än tillräcklig för allas behof, också var allas tillhörighet, derifrån hvar och en kunde opåtaladt hemta hvad för honom i den vägen tarfvades. Under tidernas lopp minskades skogarne, medan folkmängden och behofvet af skogsalster tillväxte. Skogen blef alltmera föremål för enskildes eganderätt, och denna rätt fick för dess innehafvare allt större betydelse.

På

På senaste tiden hafva skogsalstren stigit i värde med en hastighet, hvar till man förut icke kunnat ana. Skogsegarnes anspråk på skydd hafva till följd häraf än mera stegrats; och äfven Kronan har allvarsamt börjat taga vara på sin skogsegendom.»

»Men under allt detta har det uråldriga föreställningssättet om skogen såsom en allas tillhörighet segt vidhållit sig och endast mycket långsamt gifvit vika. Den tid ligger oss temmeligen nära, då man ganska allmänt ansåg Kronans skogar, ja till och med härads- och sockenallmänningarne såsom marker, der man borde opåtaladt få taga virke till sin nödort, samt straffbestämmelserna för åverkan å sådana marker endast såsom polisbud. Ännu i denna dag betraktas det snart sagdt af hvar man såsom lofligt att tillägna sig åtskilliga skogsmarkens alster af mindre betydelse såsom vilda bär och örter, mossor m. m.; och gränsen mellan hvad här må anses lofligt eller olofligt ställer sig olika efter olika bildningsgrad och efter mera eller mindre ymnig tillgång på skogens alster.»

»Vid sådant förhållande bör enligt min tanke lagstiftaren icke framgå annat än med yttersta varsamhet. Skogsegarens billiga anspråk på skydd för sin egendom måste tillfredsställas; men å andra sidan bör befolkningens uppfattning angående hvad som är rätt eller orätt icke alldeles lemnas utan afseende. Vore här fråga endast om en moralisk slapphet hos befolkningen, en af egennyttiga framkallad förvildning i tänkesättet, så finnes ingen anledning för lagstiftaren att gifva vika. Men den hos befolkningen allmänt inrotade föreställningen att skogsåverkan ej är samma vanärande handling som stöld härflyter icke, annat än hos ett jemförelsevis ringa fåtal individer, från nämnda orena källa, utan är en kvarleva af ett uråldrigt åskådningssätt, som haft och i viss mån ännu har sin naturliga och berättigade förklaringsgrund. Också har man i andra länder, äfven sådana der skogen till stor del är föremål för odling, såsom Frankrike och Tyskland, bibehållit skilnaden mellan skogsåverkan och stöld; och endast exemplet från våra grannriken Danmark och Norge har åberopats till stöd för ett motsatt förfarande. Det vill ock synas som skulle tillfredsställande skydd för skogen kunna äfven hos oss åstadkommas utan att i lagen göra skogsåverkan till stöld, om också för sådant ändamål straffbestämmelserna för åverkan skulle behöfva mer eller mindre skärpas; och det förtjenar otvifvelaktigt att tagas i allvarligt öfvervägande, huruvida ej ett sådant förfarande är att föredraga.»

»Vill man åter ovilkorligen fasthålla dervid att skogsåverkan skall enligt lagen betraktas och straffas såsom stöld, lärer väl sådant dock icke böra ske annat än i de fall då åverkan antagit sådana dimensioner att ett groft ingrepp i eganderätten derigenom åstadkommits; men detta kan

icke sägas vara fallet så länge åverkan inskränker sig till några riksdalers värde. Gränsen för åverkans införande inom tjuvkategorien, till hvilken jag jemväl räknar snatteriet, dervid i alla dessa tänkesättet låder i det närmaste samma vanära som vid tjufnad, torde därför böra betydligt uppflyttas och allra tidigast kunna sättas vid samma gräns, som i lagen utgör skillnaden mellan stöld och snatteri, eller ett värde öfverstigande femton riksdaler, hvarigenom olofligt tillgripande af skogsalster till mindre värde fortfarande komme att anses såsom blott åverkan.»

Jag kan ej annat än vidhålla den åsigt, jag sålunda uttalat derom att lagstiftaren i förevarande fråga bör framgå med yttersta varsamhet.

Justitieråden Södergren och Svedelius förmålde, att, då Kongl. Maj:t, vid pröfning af senaste Riksdags lagförslag i detta ämne och Högsta Domstolens deröfver afgifna utlåtande, icke ogillat grundsatsen att skogsåverkan, då den vore af svårare art, borde förklaras vara tjufnad, utan närvarande lagförslag tillkommit i ändamål att bereda tillämpning åt en häruti af Kongl. Maj:t och Riksdagen sammanstående antagen hufvudgrund, ansågo Justitieråden sig nu mera icke föranlätne att ingå i något yttrande i den sålunda redan pröfvade principfrågan, om gerning, som enligt nu gällande lag vore skogsåverkan, icke i något fall borde genom lagförändring hänföras till stöld.

Vid granskningen af lagförslagets särskilda delar, hvaruti Justitierådet Lindhagen jemväl deltog, förekommo de anmärkningar, som här komma att anföras.

Vid den föreslagna 2 § i 20 Kap. Strafflagen anmärkte Högsta Domstolen att, då häruti, för vinnande af större tydlighet, icke borde saknas antydning huru den här beskrifna gerning skulle straffas i det fall att det tillgripnas värde icke öfverstege 15 riksdaler, vid slutet af denna § borde göras detta tillägg: Går värdet ej öfver Femton riksdaler, vare lag som i 24 Kap. sägs.

Justitierådet Huss anförde särskildt: Af de i 24 Kap. 3 § Strafflagen omförmålda åverkans förbrytelser skulle, enligt föreliggande förslag, till stöld komma att hänföras de fall, der någon å skog eller mark, deri han ej eger del eller den han ej innehafver eller eger rätt att nyttja, olofligen faller träd i uppsåt att trädet eller något deraf sig eller annan tillegna, eller, i sådant uppsåt, olofligen tager, af växande träd, ris, gren, näfver, bark, löf, bast, ollon eller nötter till värde öfver 15 riksdaler, hvaremot uppsåtligt tillegnande under enahanda förhållanden af växande gräs eller torf, hviket brott för närvarande uti berörde § ställes i full paritet med öfriga nyss omnämnda slag af tillgrepp, fortfarande skulle, äfven då värdet af det tillgripna öfverstege 15 riksdaler, betraktas och

straffas endast såsom åverkan. Det hufvudsakliga ändamålet med ifrågasvarande förslag är visserligen att genom skärpta straffbestämmelser bereda ökad skydd åt den växande skogen, men då vid denna, likasom vid all lagstiftning, bör tillses att lagens sammanhang och konsekvens icke genom en vidtagen förändring rubbas, och jag för min del icke kan finna att olofligt tillegnande af växande gräs eller torf till värde af mera än 15 riksdaler är att anse såsom mindre straffbart, än sådant tillegnande af växande träd eller delar deraf, såsom ris, gren, näfver, bark, löf, bast, ollon eller nötter till samma värde, hemställer jag att i förslagets 20 Kap. 2 § måtte ifrån 3 § i 24 Kap. upptagas äfven det fall att växande gräs eller torf till värde, som öfverstiger 15 riksdaler, olofligen tages.

Vid förslaget till 16 § i 20 Kap. gjordes den erinran, att den föreslagna lydelsen kunde gifva anledning till sådan tydning, att den, som på sätt i denna § sades, tagit befattning med olofligen åtkomma skogsalster, i värde icke öfverstigande 15 riksdaler, skulle straffas såsom för snatteri, ehuru, om han sjelf åverkat samma skogsalster, dylikt ansvar för honom ej kunnat ega rum. Då sådant syntes ej vara med förslaget åsyftadt, ansågs det vara nödigt att anledningen till missförstånd i denna del undanröjdes genom ett förtydligande tillägg, som utmärkte, att 16 § icke egde tillämpning i det fall, att någon tagit brottslig befattning med sådant, som i 2 § nämnes och i värde ej går öfver 15 riksdaler.

Vid den föreslagna 3 § i 24 Kap. ansåg Högsta Domstolen, att, då gerning, som här beskrifves, syntes icke kunna i något fall straffas såsom snatteri, helst tillgrepp af växande fruktträd, hvarom talades i 20 Kap., icke nu mera än tillföre, torde vara i denna 3 § afsedt, orden *eller snatteri*, hvilka på detta ställe vore särdeles förvillande, borde ur den föreslagna texten utgå; och syntes hänvisningen till det lagrum, enligt hvilket här beskrifven gerning kunde anses såsom stöld, böra vara mera bestämd genom uttryckligt åberopande af 20 Kap. 2 §.

Vid 4 § i 24 Kap. anmärkte Högsta Domstolens fleste ledamöter att, när med *ris* och *gren* här icke kunde afses dylika delar af växande träd, hvarom nämndes redan i 3 §, ehuru skilnaden härutinnan emellan dessa §§ ej blifvit tydligen uttryckt, samt tillfälle nu erbjöde sig att få denna, redan förut i lagen befintliga brist afhjelpat, ett förtydligande tillägg i sådant syfte här borde ske.

Justitierådet Naumann erinrade, att då Högsta Domstolens flere ledamöter, vid granskning af *Riksdagens* förslag i det ämne, som utgör det nu remitterade förslagets föremål, fästade uppmärksamheten på det obestämda och nästan obestämbara uttrycket *»windfildt men ej torrt träd»*,

skedde detta icke, så vidt handlingarne utvisa, i akt och mening att tillstyrka, det olofligt tillgrepp af vindfallen i allmänhet skulle endast som skogsåverkan anses. Så har emellertid blifvit stadgadt enligt den i nu remitterade förslaget förekommande lydelsen af 24 Kap. 4 § Strafflagen. Det skulle dock, enligt Justitierådets tanke, vara ej blott omotiveradt, utan föga principenligt att i en ny lagstiftning såsom stöld straffa tillgreppet när *skogsegaren* låtit nedfälla träden och låtit dem i skogen ligga kvar, men deremot blott såsom åverkan anse enahanda tillgrepp när träden blifvit genom *naturkrafter* nedfällda och i skogen fått kvarligga. Dessa anmärkta brott äro af samma beskaffenhet; skogsegaren beröfvas sin egendom i begge fallen genom stöld. Justitierådet tillstyrkte derfore, att olofligt tillgrepp af vindfallen måtte straffas såsom stöld, när värdet ginge öfver femton riksdaler, men i annat fall umgällas med böter eller fängelse i högst sex månader.

Likaledes anmärkte Justitierådet, att någon motivering icke blifvit angifven för åtgärden att ur Riksdagens förslag, jemlikt den tillämnade Kongl. propositionen, utesluta stadgandet i 5 § af 24 Kap.: att den som färdas å annans skog eller mark och varder, för skada å resetyg eller annat ofall, nödgad taga något af växande träd eller annat, som i den nästföregående 4 § finnes omtaladt, skall gifva ersättning men vara fri från straff, — ett välbetänkt lagbud, hemtadt ur Norges Lov angående Forbrydelser, 22 Kap. 16 §.

Vidimeras

Ex officio

C. F. W. Lamberg.

Utdrag af Protokollet öfver Justitie-departementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den 22 Januari 1875,

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern *Carleson*,
Hans Excellens Herr Statsministern för utrikes ärendena *Björnstjerna*,
Statsråden: *Berg*,
Wennerberg,
Bergström,
Friherre *Alströmer*,
Weidenhielm,
Lovén.
Friherre *Akerhielm*,
Friherre *von Otter*,
Justitieråden: *Qvensel*,
Svedelius.

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern anmälde, att sedan, på sätt protokollet öfver Justitie-departementsärenden för den 4 nästlidne December utvisar, Kongl. Maj:t i nåder förordnat att, för det ändamål 87 § Regeringsformen omförmäler, Högsta Domstolens utlåtande skulle infor dras öfver ett inom Justitie-departementet utarbetadt förslag till Förordning angående ändring i Strafflagens stadganden om ansvar för skogsåverkan, så hade Högsta Domstolen den 13 innevarande månad sådant utlåtande afgifvit.

Efter att hafva redogjort för Högsta Domstolens tillkännagifna tankar i ämnet, anförde Hans Excellens:

»På grund af de i Högsta Domstolens granskning af förslaget deltagande ledamöternes sammanstående yttrande måste ett förtydligande af förslaget i uppgifna delar antagas vara erforderligt, hvaremot

behöfligheten och dermed jemväl lämpligheten af de utaf särskilde ledamöter förordade ändringarne i förslaget såväl som i gällande lag icke torde kunna anses ådagalagd.

I betraktande häraf tillåter jag mig i underdånighet hemställa, att förslaget med de jemkningar, till hvilka Högsta Domstolens nyssbörde yttrande synes föranleda, varder framlagdt till Riksdagens antagande enligt följande lydelse:

»Förordning angående ändring i Strafflagens stadganden om ansvar för skogsåverkan.

—————
 Justitierådet Svedelius åberopade hvad han vid förslagets föredragning i Högsta Domstolen yttrat.

Uppå Statsrådets öfrige ledamöters tillstyrkan täcktes Hans Maj:t Konungen bifalla hvad Hans Excellens Herr Justitie-statsmistern hemställt, samt förordna att i enlighet med ofvanintagna förslag nådig proposition, af den lydelse bilagan Litt. A till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo

Th. Wilh. Malm.

N:o 15.

Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Riksdagen om pension på Allmänna indragningsstaten för Länsmannen L. P. Pihlman: Gifven Stockholms Slott den 22 Januari 1875.

Uti skrifvelse den 8 nästlidne December har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Upsala län i underdånighet anmält, att Länsmannen i Norunda härad af nämnda län Lorenz Petter Pihlman, i anseende till iråkad obotlig sjukdom, anhållit om afsked från länsmanstjensten, mot åtnju-